

การรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ และสภาวะสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันบรมราชชนก ในกลุ่มเครือข่ายภาคกลาง 2 และเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พนิตนาฏ ขำนาญเสื่อ ¹	จันทิมา เขียวแก้ว ²
พรเลิศ ชุ่มชัย ³	ธัญญารัตน์ ดวงคำ ⁴
ฉัตรทอง จารุพิสิฐไพบูลย์ ⁵	กฤษฎณา หงส์ทอง ⁶
วารัวรรณ ศิริวิณิชย์ ⁷	เยาวลักษณ์ มีบุญมาก ⁸

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ สภาวะสุขภาพตามการประเมินตนเอง และ เพื่อเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ และสภาวะสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกในภาคกลาง 2 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือศึกษาในชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์ ประเมินความสามารถทางสารสนเทศในมิติต่างๆ สุ่มตัวอย่างตามความสะดวก และขอความร่วมมือจากวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกในเครือข่ายภาคกลาง 2 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 แห่ง แบบสอบถามทางออนไลน์ จำนวน 1,948 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ Welch Tests และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Dunnett T3 ผลการวิจัย พบว่า 1) การรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ ได้แก่ ทักษะในการประเมินสารสนเทศด้านสุขภาพและการรู้สารสนเทศทางวิทยาศาสตร์ระดับปานกลาง ความเชื่อถือได้ต่อสื่อสารสนเทศด้านสุขภาพหรือข้อมูลด้านการแพทย์ที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนระดับปานกลาง ความเชื่อมั่นต่อการได้รับสารสนเทศ และการนำไปใช้ ในประเด็นว่าจะได้รับคำแนะนำหรือสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพเมื่อเกิดความ

¹ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี email: panitnatc@gmail.com

² คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย email: jantima.kheokao@gmail.com

³ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท email: sumtatong@hotmail.com

⁴ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช email: tunyaratduang@gmail.com

⁵ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา email: chattong_travee@yahoo.com

⁶ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระจอมเกล้า เพชรบุรี email: krisanana6@gmail.com

⁷ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ email: wareewan@hotmail.com

⁸ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี email: yaowaluck_m@hotmail.com

ต้องการอยู่ในระดับปานกลาง 2) การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ ได้แก่ เนื้อหาสาระของข้อมูลด้านสุขภาพที่สืบค้นทางสื่อออนไลน์/สื่อสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่องการสืบค้นสารสนเทศเรื่องเกี่ยวกับเชื้อโรค ระดับการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในเรื่องการรู้วิธีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพ 3) สภาวะสุขภาพตามการประเมินตนเองของนักศึกษาพยาบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ ช่วยเหลือตนเองได้ และไม่มีโรคเจ็บป่วยเรื้อรัง และ 4) เปรียบเทียบการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ และสภาวะสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า การรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ และสภาวะสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีการศึกษาแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ สภาวะสุขภาพ
นักศึกษาพยาบาล

Health information literacy, eHealth literacy, and Health status of nursing students in Nursing colleges under Jurisdiction of the Praboromarajchanok Institute (PBRI), in the Central Region 2 Network and North-eastern Region Network

Panitnat Chamnansua¹

Jantima Kheokao²

Pornlert Chumchai³

Tunyarat Duangkam⁴

Chatpong Jaruphisitphaibun⁵

Kristsana Hongthong⁶

Wareewan Siriwanich⁷

Yaowaluck Meebunmak⁸

Abstract

The study aimed to compare self-reported health information literacy, eHealth literacy, and health status of the nursing students in different academic levels. Online questionnaire was used to collect data from 1948 nursing students enrolling in the Nursing Colleges underjurisdiction of the Praboromarajchanok Institute (PBRI in the Central Region 2 Network and the North-eastern Networks. Frequency distribution, percentage, mean and standard deviation, were used to describe the data, and Welch tests and Dunnett T3 were used to compare the differences of health information literacy, eHealth literacy and Health status among the nursing students studying in different academic level. It was found that

1) The samples had average mean scores of health information literacy, information evaluation, scientific literacy, and trust of health information in the mass media, reliability of the health information and its implication were at the moderate level, respectively.

¹ Boromarajonani College of Nursing, Saraburi

² School of Communication Arts, University of the Thai Chamber of Commerce

³ Boromarajonani College of Nursing, Phra-putthabat

⁴ Boromarajonani College of Nursing, Chakriraj

⁵ Boromarajonani College of Nursing, Nakhornratchasima

⁶ Boromarajonani College of Nursing, Phra Chom Klao Petchaburi

⁷ Boromarajonani College of Nursing, Surin

⁸ Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi

2) The samples had average mean score of the eHealth literacy at the high level with the highest mean score on the item “knowing how to use internet to find out the solutions of health problems” was the highest rating As for the online health information content searched for, it was found that searching on germs had the highest mean score at the highest level

3) The samples had average mean score on health status at a high level; with the highest mean score on physical condition, being independent, and having no chronic disease.

4) It was found that the samples who were studying in different year level had statistical different mean scores on health information literacy, eHealth literacy, and health status at significance level $p < .05$.

Keywords: Health Information literacy, eHealth literacy, Health Status, Nursing Students

บทนำ

สื่อสารสนเทศที่เผยแพร่กันทั่วไปในปัจจุบันมีจำนวนมากมายมหาศาล ยิ่งเทคโนโลยีการสื่อสารก้าวหน้ามากขึ้นเท่าใดจำนวนสารสนเทศยังมีจำนวนมากขึ้นเป็นทวีคูณและสามารถส่งผ่านได้ต่อกันได้รวดเร็วแบบเวลาจริง (real-time) และมีทั้งสื่อสารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านบวกและด้านลบต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม หากผู้รับสารรู้จักฝึกแยกแยะสื่อสารสนเทศและเลือกใช้แต่สิ่งน่าเชื่อถือมีประโยชน์ ด้วยวิจารณญาณก่อนตัดสินใจนำมาใช้ในชีวิตประจำวันมีสติรู้เท่าทัน ไม่ให้ถูกงูโจรหรือโน้มน้าวไปโดยง่าย สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง ครอบครัว เศรษฐกิจและสังคม

เทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลให้ความรู้ต่าง ๆ ถูกจัดเก็บอยู่ในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วารสาร อิเล็กทรอนิกส์ หนังสือดิจิทัล การแบ่งปันความรู้ก็เปลี่ยนแปลงไปเป็นการแบ่งปันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ การประชุมอิเล็กทรอนิกส์ การเรียนการสอนทางไกลมีเพิ่มมากขึ้น อาจารย์ผู้สอนเผยแพร่เนื้อหาผลงานสื่ออินเทอร์เน็ตมากขึ้น (Altbach, 2007) การสื่อสารสนเทศจึงมีบทบาทและความสำคัญต่อการศึกษาทุกระดับ สถาบันการศึกษาต่างๆ ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารสนเทศ ว่าเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 28 ระบุไว้ว่าหลักสูตรการศึกษา ระดับอุดมศึกษาต้องเป็นหลักสูตรที่พัฒนาวิชาการวิชาชีพขั้นสูง ค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม โดยมีแผนในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีศักยภาพตรงตามความต้องการของสังคม ได้แก่ มีความสามารถคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม และมีความรับผิดชอบ ปัจจุบันจึงใช้วิธีการแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคณาจารย์หรือผู้สอนทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน (“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542,” 2542; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556) มีการกำหนดรอบคุณวุฒิของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะที่สอดคล้องกัน 5 ประการได้แก่ มีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ และเจตคติต่อวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ มีทักษะทางปัญญา มีความสามารถด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559). รอบคุณลักษณะดังกล่าวก็ต้องนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาล เช่นเดียวกันกับสาขาวิชาชีพอื่นๆ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสมรรถนะเชิงวิชาชีพด้านที่ 5 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) ซึ่งกำหนดคุณภาพของบัณฑิตพยาบาลไทยตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี เพื่อมุ่งเตรียมให้บัณฑิต มีทักษะ และมีศักยภาพในการปฏิบัติงานพยาบาลในคลินิกในสภาพแวดล้อมของสังคมเทคโนโลยีภายหลังสำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับ 3 สมรรถนะหลัก ด้านคอมพิวเตอร์ การจัดการข้อมูล และสารสนเทศ ตามข้อกำหนดของสมาคมพยาบาลสหรัฐอเมริกา (National League for Nursing, 2016) โดยพบว่าเทคโนโลยีเว็บ 2.0 ที่มีลักษณะเป็นการสื่อสารสองทิศทางเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานแต่ละคนมีส่วนร่วมในการสร้างเนื้อหาตามที่ตนเองต้องการ และโต้ตอบกันได้ผ่านหน้าเว็บ เขียนบล็อก แชร์รูปพร้อมเขียนวิกิ (Wiki) แสดงความคิดเห็น (Post Comment) ในข่าว หาแหล่งข้อมูลด้วย อาร์ เอส เอส (RSS) เพื่อเรียก (Feed) มาอ่าน

และสามารถสร้างปรากฏการณ์แบบปากต่อปากได้ ส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์และสื่อสังคมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลในต่างประเทศและในประเทศไทยมากขึ้น (จันทิมา เขียวแก้ว, ศิริธร ยิ่งแรงเรง, และทัศนีย์ เกริกุลธร 2557)

การมีทักษะ(literacy) ต่างๆ โดยเฉพาะทักษะสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับการมีสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชนและเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจศึกษาจากนักวิชาการสุขภาพ (Nutbeam, 2008) เมื่อเทคโนโลยีพัฒนามากขึ้นทักษะดังกล่าวจึงถูกพัฒนามาเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับอิเล็กทรอนิกส์ การใช้สื่อและสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ จึงทักษะจำเป็นของนักศึกษาและจำเป็นมากขึ้นสำหรับนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 การรู้สารสนเทศสุขภาพ (Health literacy) และการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ (eHealth literacy) จะช่วยเสริมสร้างความสามารถของนักศึกษาในการประเมิน วิเคราะห์ แยกแยะ คัดกรอง เนื้อหาของสื่ออย่างมีวิจารณญาณ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ในการตีความของเนื้อหา และความน่าเชื่อถือของข้อมูลนำมาถ่ายทอดในรูปแบบต่างๆ ผ่านทางช่องทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ (อุษา บัณถิ่น 2555) และที่สำคัญนำไปใช้ในการทำหน้าที่ด้านการให้บริการทางการพยาบาล สามารถนำมาปรับปรุงคุณภาพการดูแลสุขภาพ และความปลอดภัย การสนับสนุนการดูแล การเฝ้าต่อการตัดสินใจ และสร้างทักษะและความรู้ด้านสุขภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม

นักศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเครือข่ายสังคมทางอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลต่างๆ ซึ่งนักศึกษาต้องใช้ความสามารถในการสืบค้น การอ่านข้อมูลจากสื่อต่างๆ การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของแหล่งอ้างอิงอย่างมีวิจารณญาณ จึงจะสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาพยาบาล การทบทวนงานวิจัยด้านการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ ที่สามารถสืบค้นได้ในประเทศไทย พบว่ามีการศึกษาในกลุ่มเด็กประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (Nattawadee Boonwattanopas, 2016) และไม่พบในการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลไทย แต่พบว่ามีการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีในกลุ่มวิชา Health education (Hanik, & Stellefson, 2011). และมีการศึกษาสมรรถนะการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับปริญญาตรีในประเทศเกาหลีใต้ (Park, & Lee, 2015) สำหรับนักศึกษาพยาบาลมีรายวิชาในหมวดวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศ คือ วิชาการสื่อสารและสารสนเทศทางการพยาบาล ที่จัดการเรียนการสอนในชั้นปีที่ 2 และมีงานวิจัยที่มีสาระใกล้เคียงกันพบว่ามีการศึกษาของจันทิมา เขียวแก้ว และคณะ (Kheokao, et al, 2015) พบว่านักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันบรมราชชนกมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้แก่ Facebook, Line, Instagram, และสื่อโทรทัศน์ เพื่อการพักผ่อนคลายเครียดเพื่อการทบทวนบทเรียน การเขียนรายงานและการทำการบ้าน ประมาณ 1-2 ชั่วโมงต่อวัน และส่วนใหญ่สามารถเชื่อมต่อการสื่อสารออนไลน์ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้สารสนเทศสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ การประเมินสภาวะสุขภาพของตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันบรมราชชนกในกลุ่มเครือข่ายภาคกลาง 2 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพของนักศึกษา และใช้ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและ

การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันบรมราชชนกในกลุ่มเครือข่ายภาคกลาง 2 และกลุ่มเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาระดับการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันบรมราชชนกในกลุ่มเครือข่ายภาคกลาง 2 และกลุ่มเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาระดับสภาวะสุขภาพตามการประเมินตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันบรมราชชนกในกลุ่มเครือข่ายภาคกลาง 2 และกลุ่มเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ และสภาวะสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันบรมราชชนกในกลุ่มเครือข่ายภาคกลาง 2 และกลุ่มเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกัน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การรู้เท่าทันสื่อสุขภาพเป็นสมรรถนะของปัจเจกบุคคลในการแสวงหา รู้จักใช้กระบวนการ และเข้าใจองค์ประกอบของสารสนเทศและบริการสารสนเทศด้านสุขภาพเพื่อการตัดสินใจแก้ปัญหาสุขภาพได้อย่างเหมาะสม (Ratzan & Parker, 2000) สื่ออินเทอร์เน็ตขยายขอบเขตและทำให้สารสนเทศสุขภาพมีจำนวนมากขึ้นส่งผลกระทบต่อ การรู้สารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศของผู้รับสารในการสืบค้น การประเมินสารสนเทศด้านสุขภาพที่สืบค้นได้ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้สูงสุด มีผลการวิจัย-การทบทวนการวิจัยของ Chew (2015) พบสอดคล้องกันว่าบุคคลใช้สารสนเทศสุขภาพที่สืบค้นจากสื่ออินเทอร์เน็ตมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการดูแลส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดีของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดโรคและการรักษา การบริหารจัดการสภาวะสุขภาพของตนเอง ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานเชี่ยวชาญหรือแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในการรักษาโรคประเภทต่างๆ แต่ด้วยความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของปัจเจกบุคคลแตกต่างกันด้วยปัจจัยต่างๆ ส่งผลให้ระดับการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ทางด้านสุขภาพที่แตกต่างกันซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการดูแลสุขภาพของปัจเจกบุคคลด้วยเช่นกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ (eHealth Literacy) ถูกกล่าวถึงมาตั้งแต่ปี 2000 (Stellefson et al, 2011) โดยหมายถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหา สืบค้น กำหนดกระบวนการและทำความเข้าใจสารสนเทศสุขภาพเพื่อยกระดับสมรรถนะในการดูแลสุขภาพ (Eng 2001) การวิจัยของ Neter และ Brainin (2012) ชี้ให้เห็นว่าการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคในทุกช่วงวัยเข้าสืบค้นสารสนเทศด้านสุขภาพทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ในปี 2006 Norman and Skinner (Norman & Skinner 2006a) พัฒนาเครื่องมือวัดระดับสมรรถนะการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ eHEALS ประกอบด้วยตัวชี้วัดการประเมินตนเองแบบบูรณาการจำนวน 8 ข้อ ครอบคลุมการรู้เท่าทัน (literacy) ในทักษะพื้นฐาน 6 ประการ (Norman & Skinner, 2006b) ได้แก่

1) การรู้ทักษะพื้นฐานการสื่อสาร (traditional literacy) คือความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

2) การรู้สารสนเทศ (information literacy) ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการสารสนเทศ วิธีการค้นหาสารสนเทศและวิธีการใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

3) การรู้หลักการทางวิทยาศาสตร์ (scientific literacy) หมายถึงความสามารถในการเข้าใจธรรมชาติ เป้าหมาย วิธีการ การประยุกต์ใช้ ข้อจำกัดและยุทธศาสตร์ของการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ

4) การรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) อันเป็นความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับสาระที่เผยแพร่ในสื่อ (media content) ของบุคคลในการเข้าถึง ตีความ วิเคราะห์ ประเมินสาระนั้นอย่างท่วงแท้ รู้ และเข้าใจกระบวนการที่สื่อสร้างและเผยแพร่สาร จนสามารถเลือกนำสารที่มีคุณภาพไปใช้ประโยชน์ในบริบทต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

5) การรู้สื่อคอมพิวเตอร์ (computer literacy) คือความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงสารสนเทศและนำมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาด้านสุขภาพอย่างชาญฉลาด

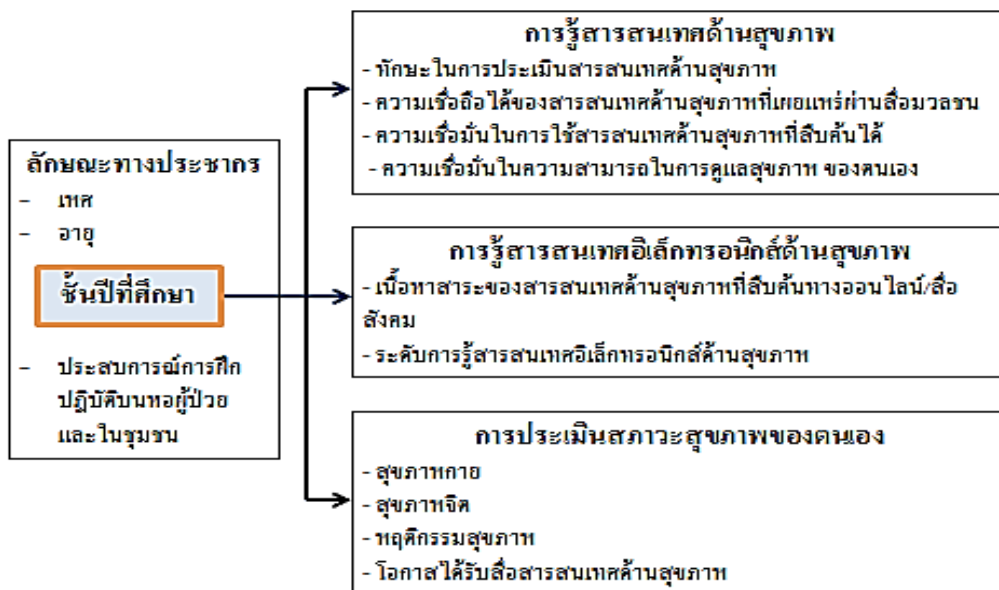
6) การรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ (health literacy) เป็นความสามารถในการเข้าถึงระบบสารสนเทศด้านสุขภาพและสามารถนำมาใช้ในการดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสม

ดังนั้น ความสามารถในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ และการรู้สารสนเทศสุขภาพ จึงมีความสำคัญต่อนักศึกษาพยาบาลในการเข้าถึง การวิเคราะห์ การประเมินสารสนเทศด้านสุขภาพสามารถนำข้อมูลมาใช้กับตนเอง ครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะสุขภาพและการเจ็บป่วยของตนเองในการนำข้อมูลมาวางแผนในการดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยหรือป้องกันการเจ็บป่วยในระหว่างเรียน อีกทั้งยังเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาพยาบาลเพราะเรียนเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ทักษะการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับโรค การรักษา และการพยาบาลเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอน และทักษะการรู้เท่าทันสื่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพในการวิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อใช้อธิบายการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ ของนักศึกษาพยาบาล โดยเน้นการศึกษา (1) การรู้สารสนเทศด้านสุขภาพที่ประกอบด้วยทักษะการประเมินสารสนเทศ ความคิดเห็นต่อความเชื่อถือได้ของสารสนเทศจากสื่อมวลชน ความเชื่อมั่นต่อสารสนเทศที่สืบค้นได้ และการนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพตนเอง (2) การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ ในประเด็นด้านเนื้อหาสารสนเทศที่สืบค้น และประเมินระดับการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ (3) การประเมินสภาวะสุขภาพตนเอง ด้านกาย จิต พฤติกรรมสุขภาพ และโอกาสในการได้รับสารสนเทศด้านสุขภาพของนักศึกษา และแม้ว่าปัจจัยดังกล่าวจะเกิดขึ้นแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของบุคคลก็ตามในการวิจัยนี้เน้นศึกษาประเด็นความแตกต่างของ

ชั้นปีที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมศักยภาพการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาการพยาบาล ดังรายละเอียดในภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2558 จากวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเครือข่ายภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 18 แห่ง มีจำนวนนักศึกษาพยาบาลที่ลงทะเบียนเรียนในขณะทำการสำรวจทั้งหมด จำนวน 8,870 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้การเปิดตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยใช้ตารางความเชื่อมั่นที่ 99% ค่าความผิดพลาดคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ $\pm 3\%$ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการไม่น้อยกว่า 1905 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก โดยขอความร่วมมือจากวิทยาลัยในเครือข่ายให้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้นักศึกษาเป็นอาสาสมัครตอบแบบสอบถามทางออนไลน์

2. เครื่องมือการวิจัยและการวัดตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยความสามารถทางสารสนเทศในมิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ ระดับชั้นปี อายุ และประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติงานพยาบาลบนหอผู้ป่วยและในชุมชน

2.2 การรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ เป็นการประเมินทักษะพื้นฐานในการประเมินสารสนเทศ โดยปรับข้อคำถามจากเครื่องมือวัดทักษะสารสนเทศด้านสุขภาพของโครงการ Health Information National Trends

Survey - HINTS 2012 (Chew, 2015) ดังนี้

2.2.1 *ทักษะในการประเมินสารสนเทศ* โดยอ้างอิงจากประสบการณ์ในการค้นหาสารสนเทศ ในหัวข้อเกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์ที่ผ่านมาล่าสุดของนักศึกษา โดยตอบคำถามเชิงประเมินต่อสถานการณ์ ด้านการสืบค้นข้อมูล 2 ข้อ คือ “ท่านรู้สึกสับสนในระหว่างที่กำลังสืบค้นข้อมูล” ท่านคิดว่าสารสนเทศที่ค้นมา “ได้นั้นเข้าใจยาก” และ การรู้หลักการด้านวิทยาศาสตร์ (Science Literacy) ต่อข้อความว่า “มีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการป้องกันโรคมะเร็งด้วยวิธีการที่แตกต่างกันมาก จนไม่รู้ว่าจะทำตามข้อเสนอแนะในเรื่องใดบ้าง” โดยมีตัวเลือกความคิดเห็น 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1) เห็นด้วย (2) ไม่เห็นด้วย (3) และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4) จัดกลุ่มระดับทักษะการประเมินสารสนเทศตามค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.60) ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.61-2.20) ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.21-2.80) ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.81-3.40) และระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.00)

2.2.2 *ความเชื่อถือได้ของสารสนเทศด้านสุขภาพที่เผยแพร่ในสื่อมวลชน* ประเมินจาก คำถามที่แสดงถึงความเชื่อมั่นต่อสารสนเทศที่ได้รับจากสื่อ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์ โดยมี คำตอบเป็น 4 ตัวเลือก คือ เชื่อได้ไม่ทั้งหมด (1) ที่เชื่อถือได้มีน้อย (2) มีที่เชื่อถือได้บ้าง (3) และ มีที่เชื่อถือได้ จำนวนมาก (4) จัดกลุ่มระดับการสืบค้นตามค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.60) ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.61-2.20) ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.21-2.80) ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.81-3.40) และระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.00)

2.2.3 *ความเชื่อมั่นในการนำสารสนเทศด้านสุขภาพที่สืบค้นได้ไปใช้* วัดความเชื่อมั่นว่าจะ ได้รับคำแนะนำหรือสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพหรือการแพทย์ เมื่อท่านต้องการใช้ และความเชื่อมั่นว่ามีความสามารถที่จะดูแลสุขภาพของตนเองได้เป็นอย่างดี ตัวเลือกคำตอบ เป็นเชื่อได้ไม่ทั้งหมด (1) มีที่เชื่อได้น้อย (2) มีที่เชื่อได้บ้าง (3) และมีที่เชื่อได้เป็นจำนวนมาก (4) การจัดกลุ่มระดับความเชื่อมั่นเป็น 5 ระดับคือ น้อย ที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80) น้อย (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60) ปานกลาง (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40) มาก (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20) และมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00)

2.3 *การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ (eHealth literacy)* ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยการวัดใน 2 ประเด็น คือ

2.3.1 *เนื้อหาสาระของข้อมูลด้านสุขภาพที่สืบค้นทางออนไลน์/สื่อสังคมประเภทต่างๆ* โดย วัดความบ่อยครั้งในการสืบค้นแต่ละประเภทต่างๆ เป็น 4 ค่า คือ บ่อยครั้ง (4) เป็นบางครั้ง (3) นานๆ ครั้ง (2) และ ไม่เคย (1) จัดกลุ่มระดับการสืบค้นเนื้อหาแต่ละประเภทตามค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.60) ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.61-2.20) ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.21-2.80) ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.81-3.40) และระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.00) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของชุดคำถาม $\alpha = .860$

2.3.2 *ระดับการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ* ใช้เครื่องมือวัดมาตรฐาน eHEALS ที่ พัฒนาโดย ซี ดี นอร์แมน และ เฮช เอ สกินเนอร์ (Norman and Skinner, 2006) ประกอบด้วยข้อคำถามที่ให้ผู้ตอบประเมินความรู้ ความสามารถ ความเชื่อมั่นและทักษะที่รับรู้ว่าคุณเองมีในการค้นหา ประเมิน และการ

ประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ค้นมาได้ทางช่องทางออนไลน์เพื่อการแก้ปัญหาด้านสุขภาพของตนเอง จำนวน 8 ข้อ โดยให้คะแนนความคิดเห็นด้วยตนเองในแต่ละประเด็นคือเห็นด้วยมากที่สุด (5) จนถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด (1) การจัดกลุ่มระดับการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ แบ่งเป็น 5 ระดับคือ น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80) น้อย (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60) ปานกลาง (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40) มาก (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20) และมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของชุดคำถาม $\alpha = .905$

2.4 สภาวะสุขภาพ เป็นการประเมินสภาวะสุขภาพตามการรับรู้ของนักศึกษา ใน 4 ประเด็นคือ ระดับความสมบูรณ์แข็งแรงของสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตและความพึงพอใจในชีวิต การมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม และโอกาสได้รับสื่อที่เหมาะสม โดยใช้มาตรวัด Semantic Differential ให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินค่าความคิดเห็นแต่ละประเด็นเป็นคะแนนจาก น้อยที่สุด (1) ถึงมากที่สุด (10) จัดกลุ่มระดับของสภาวะสุขภาพตามการประเมินตนเองของนักศึกษาเป็น 5 ระดับคือ ดิน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง (1.00-2.80) ดิน้อย (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.81-4.60) ดีปานกลาง (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.61-6.40) ดีมาก (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 6.41-8.20) และดีมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 8.21-10.00)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามออนไลน์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความร่วมมือจากวิทยาลัยพยาบาลในกลุ่มเครือข่ายภาคกลาง 2 และ เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิทยาลัยพยาบาลที่เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ จำนวน 7 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา และ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ มีนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทุกข้อโดยสมบูรณ์ทางออนไลน์ ในระหว่างเดือน เมษายน 2559 จำนวน 1,948 คน ซึ่งไม่น้อยกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนด ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนำมาประมวลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ด้วยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอ้างอิงเพื่อเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ และสภาวะสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีการศึกษาแตกต่างกัน โดยทดสอบการกระจายข้อมูล และความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Levene's test) ทดสอบความแปรปรวนแบบความแปรปรวนไม่เท่ากันโดยใช้ Welch Tests และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Dunnett T3 นำเสนอผลการการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย โดยเป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 1,843 คิดเป็นร้อยละ 94.6 นักศึกษาชาย จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 เป็นนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี นครราชสีมา มากที่สุด จำนวน 668 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 รองลงมา คือนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี สระบุรี จำนวน 374 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 และน้อยที่สุด เป็นนักศึกษา

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ตามลำดับ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มากที่สุด จำนวน 586 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 รองลงมาเป็นนักศึกษาในชั้นปีที่ 1 จำนวน 562 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 และน้อยที่สุดเป็นนักศึกษาในชั้นปีที่ 3 จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ตามลำดับ อายุระหว่าง 18-24 ปี โดยเป็นกลุ่มที่มีอายุ 19 ปี มากที่สุด จำนวน 473 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 รองลงมา เป็นผู้ที่มีอายุ 22 ปี จำนวน 451 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 และน้อยที่สุดเป็นผู้ที่มีอายุ 24 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ตามลำดับ และจำนวน 1,394 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย และจำนวน 1,424 คน คิดเป็นร้อยละ 73.1 ผู้ที่มีประสบการณ์ฝึกปฏิบัติงานในชุมชน

2. การรู้สารสนเทศด้านสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล

2.1. ทักษะในการประเมินสารสนเทศ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทักษะในการประเมินสารสนเทศด้านสุขภาพและการรู้สารสนเทศทางวิทยาศาสตร์ในระดับปานกลาง (Mean=2.78, SD=0.676) เมื่อพิจารณาแยกตามชั้นปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างในชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยทักษะการประเมินสารสนเทศมากที่สุด (Mean=2.81, SD=0.701) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างในชั้นปีที่ 2 (Mean=2.80, SD=0.668) และน้อยที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างในชั้นปีที่ 2 (Mean=2.77, SD=0.600) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.2 ความเชื่อถือได้ต่อสื่อสารสนเทศด้านสุขภาพหรือข้อมูลด้านการแพทย์ที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อถือต่อสารสนเทศที่ได้จากสื่อมวลชนในระดับปานกลาง (Mean=2.66, SD=0.801) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างประเภทของสื่อมวลชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในสารสนเทศจากสื่อหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารมากที่สุด (Mean=2.73, SD=0.821) รองลงมาคือสื่อโทรทัศน์ (Mean=2.71, SD=0.834) และ น้อยที่สุด คือสื่อวิทยุ (Mean=2.54, SD=0.747) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางทุกรายการ

เมื่อพิจารณาแยกตามชั้นปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างในชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยทักษะการประเมินสารสนเทศมากที่สุด (Mean=2.72, SD=0.758) รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างในชั้นปีที่ 2 (Mean=2.70, SD=0.788) และน้อยที่สุดคือ กลุ่มตัวอย่างในชั้นปีที่ 3 (Mean=2.57, SD=0.843) ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางทุกรายการ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเชื่อถือในระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ชั้นปีแตกต่างกัน พบว่าสารสนเทศจากสื่อหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารจะมีค่าเฉลี่ยความน่าเชื่อถือมากที่สุดสำหรับกลุ่มตัวอย่างทุกชั้นปี

2.3 ความเชื่อมั่นต่อการได้รับสารสนเทศ และการนำไปใช้ ในประเด็นว่าจะได้รับคำแนะนำหรือสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพเมื่อเกิดความต้องการ ผลการศึกษา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (Mean=3.26, SD=0.631) และจำแนกตามชั้นปีพบว่าอยู่ในระดับปานกลางในทุกชั้นปี เช่นเดียวกัน ส่วนความเชื่อมั่นว่าสามารถจะดูแลสุขภาพได้ อยู่ในระดับมาก (Mean=3.48, SD=0.746) ในกลุ่มตัวอย่างทุกชั้นปี มีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในชั้นปีที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในระดับปานกลาง

ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

3. การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ (eHealth Literacy) ของนักศึกษาพยาบาล

3.1 เนื้อหาสาระของข้อมูลด้านสุขภาพที่สืบค้นทางสื่อออนไลน์/สื่อสังคม

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่องการสืบค้นสารสนเทศเรื่องเกี่ยวกับเชื้อโรค (Mean=3.46, SD=0.615) รองลงมาคือวิธีการรักษาโรค (Mean=3.43, SD=0.649) ซึ่งทั้งสองรายการเป็นค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด และการสืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับองค์กรที่ก่อตั้งโดยผู้ป่วย/เคยป่วยเป็นโรคนั้นๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (Mean=3.26, SD=0.631) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามชั้นปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างในทุกชั้นปีมีค่าเฉลี่ยการสืบค้นข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับเชื้อโรคมากที่สุด เช่นเดียวกัน รองลงมาคือ การสืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับวิธีการรักษาโรค เช่นเดียวกัน ในทุกชั้นปี ยกเว้นในกลุ่มชั้นปีที่ 3 ที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาในเรื่องการสืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับยารักษาโรค และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่องการสืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับองค์กรที่ก่อตั้งโดยผู้ป่วย/เคยเป็นโรคนั้นๆ และในกลุ่มตัวอย่างในชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่องการสืบค้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

3.2 ระดับการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ

ผลการศึกษา พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ ในระดับมาก (Mean=4.18, SD=0.689) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในเรื่องการรู้วิธีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพ (Mean=4.36, SD=0.651) รองลงมา คือรู้วิธีการใช้สารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่ค้นพบจากอินเทอร์เน็ตให้เป็นประโยชน์ (Mean=4.30, SD=0.631) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทั้งสองรายการ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำแนกตามชั้นปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างในชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ มากที่สุด (Mean=4.34, SD=0.613) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด รองลงมาคือชั้นปีที่ 3 (Mean=4.30, SD=0.643) และ ชั้นปีที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (Mean=3.93, SD=0.743) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทั้งสองรายการ ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

4. สภาวะสุขภาพตามการประเมินตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการประเมินสภาวะสุขภาพของตนเองในระดับมาก (Mean=7.94, SD=1.463) โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ ช่วยเหลือตนเองได้ และไม่มีโรคเจ็บป่วยเรื้อรัง (Mean=7.94, SD=1.463) รองลงมาคือ ด้านสุขภาพจิตและความพึงพอใจในชีวิตและการจัดการปัญหาชีวิต (Mean=8.15, SD=1.401) และน้อยที่สุดในด้านพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและเสริมต่อสุขภาพที่เหมาะสม (Mean=7.54, SD=1.521) โดยเป็นค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทั้งสองรายการตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามชั้นปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยการประเมินสภาวะสุขภาพมากที่สุด (Mean=8.24, SD=1.319) รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 2 (Mean=7.89, SD=1.470) และน้อยที่สุดคือ ชั้นปีที่ 1 (Mean=7.72, SD=1.528) โดยเป็นค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทุกรายการ ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

5. การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพและสถานะสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีการศึกษาแตกต่างกัน

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวแปรตาม ได้แก่ การรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพและสถานะสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลมีการกระจายข้อมูลแบบปกติ และทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Levene's test) พบว่ามีความสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แสดงว่าความแปรปรวนของทั้ง 3 ตัวแปรของทุกชั้นปีแตกต่างกัน จึงใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนแบบความแปรปรวนไม่เท่ากันโดยใช้ Welch Tests และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Dunnett T3 มีผลการเปรียบเทียบโดยสรุปดังนี้

1. นักศึกษาพยาบาลในชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F(3, 990.827) = 3.260, p = .021$) โดยพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพแตกต่างจากชั้นปีที่ 4 กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2 นักศึกษาพยาบาลในชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F(3, 1000.608) = 62.237, p = .000$) โดยพบว่า นักศึกษาพยาบาลในทุกชั้นปีมีการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ อิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพแตกต่างกัน ยกเว้นระหว่างชั้นปีที่ 3 และ 4

3 นักศึกษาพยาบาลในชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกันมีสถานะสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F(3, 990.271) = 21.444, p = .000$) พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีสถานะสุขภาพแตกต่างจากชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 2 แตกต่างจากชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 3 แตกต่างจากชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การรู้สารสนเทศด้านสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ในภาคกลาง 2 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พบว่า ในภาพรวมและในรายประเด็นกลุ่มตัวอย่างมีการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพในระดับปานกลาง มีความสามารถในการประเมินเนื้อหาสารสนเทศด้านสุขภาพในระดับปานกลางโดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความเชื่อถือต่อสื่อสารสนเทศด้านสุขภาพหรือข้อมูลด้านการแพทย์ที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน โดยเฉพาะจากสื่อหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารมากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องมาจากเนื้อหาสารสนเทศที่น่าเสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์นั้นมีความละเอียดและสามารถมองเห็นเนื้อหาและอ่านได้ซ้ำอีกตามต้องการ แม้ว่าในปัจจุบันนักศึกษาจะคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศมากขึ้นแล้วก็ตาม ทั้งนี้ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สารสนเทศด้านสุขภาพมีจำนวนมากเพียงพอที่จะสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มตัวอย่างว่าจะสามารถแสวงหาสารสนเทศมาตอบสนองความต้องการได้ ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความเชื่อมั่นในประเด็นนี้ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นผลการศึกษาที่น่าสนใจคือกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นว่าจะใช้สารสนเทศมาดูแลสุขภาพของตนเองได้ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลที่สอดคล้องกับสถานภาพการเป็นนักศึกษาพยาบาลที่ต้องดูแลสุขภาพตนเองได้เป็นลำดับแรก ผลการวิจัยสะท้อนความเป็นผู้รู้สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อทำให้บุคคลมีโอกาสรวบรวม

ข้อมูลที่เหมาะสมและมีประโยชน์ มีความสามารถในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือเชิงเนื้อหาข้อมูลที่มีอยู่ สามารถเชื่อมโยงเนื้อหากับประสบการณ์หรือความรู้เดิมเพื่อช่วยให้สามารถตัดสินใจข้อมูลที่มีอยู่ เลือกใช้แหล่งที่มีประโยชน์ในการสร้างสรรค์สื่อ เพื่อเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี (บุบผา เมฆศรีทองคำ, 2554)

2. การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครากลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พบว่า เนื้อหาสาระของข้อมูลด้านสุขภาพที่สืบค้นทางสื่อออนไลน์/สื่อสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่องการสืบค้นสารสนเทศเรื่องเกี่ยวกับเชื้อโรค รองลงมาคือวิธีการรักษาโรคซึ่งทั้งสองรายการเป็นค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามชั้นปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างในทุกชั้นปีมีค่าเฉลี่ยการสืบค้นข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับเชื้อโรคมากที่สุด เช่นเดียวกัน รองลงมาคือ การสืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับวิธีการรักษาโรค เช่นเดียวกันในทุกชั้นปี ยกเว้นในกลุ่มชั้นปีที่ 3 ที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาในเรื่องการสืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับยารักษาโรค ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสายวิชาชีพที่เลือกเรียนซึ่งพบว่า แตกต่างจากนักศึกษาในสายอาชีพอื่นๆ ซึ่งจะเป็นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เช่น การรับประทานอาหาร เครื่องดื่มและสารเสพติด (อรทัย วาริสอาด, นุชรี ตรีโลจน์วงศ์, และสมชาย วรรณญาณไกร, 2557) ทั้งนี้เพราะนักศึกษาพยาบาลเป็นบุคคลที่อยู่ในสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในเรื่องสุขภาพ เนื้อหาดังกล่าวจึงเป็นเรื่องทั่วไปที่ทราบดี สำหรับเนื้อหาสาระเกี่ยวกับโรคและวิธีการรักษา นั้น เป็นสิ่งที่นักศึกษาต้องนำความรู้มาใช้ในการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย ซึ่งค่าเฉลี่ยจะสูงขึ้นตามชั้นปี ทั้งนี้การสืบค้นสารสนเทศที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยสืบค้นเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการด้านการเรียน การทำรายงานประกอบการเรียน ซึ่งการศึกษาการใช้สารสนเทศในพยาบาลวิชาชีพมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ การค้นคว้าวิจัย และการปฏิบัติงาน (วันวิสาข์ สุทธิบริบาล, แววดา เตชาทวิวรรณ, และ ศศิพิมล ประพินพงศกร, 2554) แต่ที่น่าสนใจคือนักศึกษาพยาบาลมีการสืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับองค์กรผู้ป่วย/โรค รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษายังไม่เห็นความสำคัญหรือมีสารสนเทศในเรื่องนี้น้อย

สำหรับระดับการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในเรื่องการใช้วิธีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพ รองลงมา คือรู้วิธีการใช้สารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่ค้นพบจากอินเทอร์เน็ตให้เป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทั้งสองรายการ ตามลำดับ ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จันทิมา เขียวแก้ว และคณะ (Kheokao, et al 2015) พบว่านักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันบรมราชชนกมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้แก่ Facebook, Line, Instagram, และสื่อโทรทัศน์ เพื่อการพักผ่อนคลายเครียดเพื่อการทบทวนบทเรียน การเขียนรายงานและการทำการบ้าน ประมาณ 1-2 ชั่วโมงต่อวัน และส่วนใหญ่สามารถเชื่อมต่อการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ

อย่างไรก็ตามการศึกษาของ Duncan & Holtsanser. (2555, pp. 20-27) พบว่า นักศึกษาพยาบาลจะประสบผลสำเร็จในการค้นหาข้อมูลสุขภาพตามที่ได้รับมอบหมาย แต่ก็ยังพบปัญหาว่าในระหว่างค้นข้อมูล เช่น การใช้คำในการค้นหา การเลือกใช้ฐานข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ การค้นหาข้อมูลฉบับสมบูรณ์

และปัญหาที่หนักสำหรับนักศึกษาคือการใช้คำหรือวลีในการสืบค้น อย่างไรก็ตามนักศึกษาพยาบาลจะมีประสบการณ์การใช้คำจากที่เคยเรียนมาหรือจากอาจารย์ผู้สอน แต่บางครั้งไม่สามารถหาผลลัพธ์ตามที่ต้องการมากทำให้ต้องใช้คำค้นหาหลายครั้ง ทำให้นักศึกษาไม่พึงพอใจในการค้นหาข้อมูลเพราะต้องเสียเวลาในการสืบค้นและส่งผลให้เกิดอารมณ์เสียตามมา

3. สภาวะสุขภาพตามการประเมินตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกในภาคกลาง 2 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการประเมินสภาวะสุขภาพของตนเองในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ ช่วยเหลือตนเองได้ และไม่มีโรคเจ็บป่วยเรื้อรัง รองลงมาคือด้านสุขภาพจิตและความพึงพอใจในชีวิตและการจัดการปัญหาชีวิต และน้อยที่สุดในด้านพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและเสริมต่อสุขภาพที่เหมาะสม โดยเป็นค่าเฉลี่ยในระดับมากทั้งสองรายการ ตามลำดับ ซึ่งสภาวะสุขภาพดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องเนื้อหาสารสนเทศที่กลุ่มตัวอย่างสืบค้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับโรค การหายากมาแก้ไขบรรเทาอาการของโรคได้ด้วยตนเองในเบื้องต้น และการใช้สารสนเทศจากแหล่งออนไลน์ได้อย่างดีก็อาจทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกมีสุขภาพกายและใจในระดับดีมาก

4. เปรียบเทียบการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ และสภาวะสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีการศึกษาแตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีการศึกษาแตกต่างกัน มีการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพแตกต่างกัน โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพแตกต่างจากชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลมีการพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตตามกรอบคุณวุฒิปริญญาตรี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 และส่งผลให้มีพัฒนาการในชั้นปีที่ 4 ทำให้มีการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาแยกตามชั้นปี พบว่า การรู้สารสนเทศด้านสุขภาพของนักศึกษาจะพัฒนาดีขึ้นเมื่อศึกษาในชั้นสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนโดยเฉพาะเรื่องความเชื่อมั่นในการใช้สารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการดูแลตนเอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่ามีมากในทุกชั้นปี ยกเว้นในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งยังมีประสบการณ์ด้านการพยาบาลและการสืบค้นข้อมูลด้านสุขภาพน้อยกว่ารุ่นพี่ การที่หลักสูตรการพยาบาลที่กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่นั้นกำหนดให้นักศึกษาเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นและใช้สารสนเทศจากแหล่งต่างๆในชั้นปีที่ 2 ส่วนผลที่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยทักษะการประเมินสารสนเทศมากที่สุดนั้นอาจเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งต้องใช้ทักษะสารสนเทศในการซักประวัติผู้ป่วยในหอผู้ป่วยหรือการออกไปฝึกปฏิบัติงานในชุมชนที่ต้องมีการซักถามประวัติอาการคนไข้เพื่อคัดกรองผู้ป่วยในเบื้องต้นการส่งให้แพทย์ตรวจวินิจฉัย ซึ่งความสามารถดังกล่าวควรต้องเพิ่มพูนขึ้นตามเวลาที่ได้รับการบ่มเพาะทักษะดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

การเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่าแตกต่างกัน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และสูงสุดในชั้นปีที่ 4 ยกเว้นระหว่างชั้นปีที่ 3 และ 4 พบว่าการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาที่พบว่า

นักศึกษาปริญญาตรีที่มีชั้นปีสูงขึ้นมีการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพที่ดีกว่า (Ivanitskaya, Neter, Matingwina, & Stephens, 2011; Hanik & Stellefson, 2011) รวมทั้งการเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาพยาบาล (Park & Lee, 2015) ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนทางการพยาบาลในชั้นปีสูงๆ เป็นรายวิชาทางวิชาชีพจะส่งผลให้มีประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพเพิ่มขึ้นตามลำดับชั้นปี

อย่างไรก็ตามมีประเด็นที่น่าสนใจคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 มีการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพไม่แตกต่างกัน นั่นอาจเป็นเพราะช่วงเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยนี้เป็นปลายภาคการศึกษาที่ 2 ของทุกชั้นปี รวมทั้งชั้นปีที่ 3 ซึ่งนักศึกษาได้ผ่านการเรียนรู้ภาคทฤษฎีเกือบทั้งหมด ขาดแต่ประสบการณ์ในภาคปฏิบัติเท่านั้น สอดคล้องกับการศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศ พบว่า ไม่แตกต่างกันในพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน (วันวิสาข์ สุทธิบริบาล, แววดา เตชาทวีวรรณ, และ ศศิพิมล ประพินพงศกร, 2554) และพบว่าในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีรายวิชา การสื่อสารและสารสนเทศทางการพยาบาล จำนวน 2 หน่วยกิต ที่สอนในชั้นปีที่ 2 โดยมีการสอนหลักการและวิธีการใช้เทคโนโลยีในการค้นหา การวิเคราะห์และการเลือกใช้สารสนเทศทางการพยาบาล ตลอดจนข้อมูลข่าวสารในสถานบริการสุขภาพอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีการสอนทั้งภาคทฤษฎีในชั้นปีที่ 2 และภาคปฏิบัติในชั้นปีที่ 3 และ 4 ที่มีการเรียนการสอนที่เน้นการศึกษาระดับศึกษาระดับสูงทำให้เกิดการกระตุ้นการสืบค้นสารสนเทศด้านสุขภาพและพัฒนารู้สารสนเทศ สามารถเลือกใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามในระดับชั้นปี 2 และ 3 ยังพบว่ามีการใช้สารสนเทศได้ในระดับพื้นฐาน ที่อาจารย์ต้องแนะนำการสืบค้นที่ถูกต้องจนถึงชั้นปีที่ 4

นอกจากนี้ในการศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 นักศึกษาพยาบาลได้ผ่านการเรียนวิชาวิจัยทางการพยาบาล ซึ่งมีโอกาสได้เรียนรู้วิธีการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลการวิจัยที่น่าเชื่อถือ เช่น PubMed จึงเป็นไปได้ว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และ 4 จะเลือกค้นหาข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพทางฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 จากการศึกษาวิจัยในประเทศสหรัฐอเมริกา Stellefson, Hanik, Chaney, & Tennant (2012) พบว่านักศึกษาที่ศึกษาในสาขาสุขภาพในชั้นปีที่ 3 และ 4 จะมีทักษะและประสบการณ์ในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพมากกว่านักศึกษา ชั้นปีที่ 1 และ 2 อย่างไรก็ตามนอกจากชั้นปีที่ศึกษาแล้วยังมีปัจจัยอื่น ได้แก่ลักษณะของนักศึกษาด้วย โดยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม 1)กลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญด้านการค้นหาข้อมูลสุขภาพทางอินเทอร์เน็ต นักศึกษากลุ่มนี้สามารถหาข้อมูลที่เชื่อถือได้ ขอบค้นหาข้อมูลร่วมกับผู้อื่น ชอบทำงานแบบระดมสมอง ชอบใช้ฐานข้อมูลและสามารถในการค้นหาข้อมูลที่ยากได้ มักค้นหาข้อมูลที่ทันสมัย แม้จะไม่คุ้นเคยกับข้อมูลบางเรื่องแต่นักศึกษากลุ่มนี้ก็ค้นหาข้อมูลนั้นได้ 2)กลุ่มที่มีทักษะการสืบค้นข้อมูลสุขภาพทางออนไลน์ในระดับปานกลาง นักศึกษากลุ่มนี้ชอบทำงานคนเดียว ไม่ชอบพึ่งพาผู้อื่นเรื่องการค้นหาข้อมูล ไม่ค่อยอดทนที่จะใช้ทรัพยากรการค้นหาที่ห้องสมุดจัดเตรียมให้ ไม่ค่อยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ ไม่สืบค้นข้อมูลต่อเนื่องจากเอกสารอ้างอิงที่มี และขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่จะประเมินแหล่งที่มาของข้อมูล และ 3) กลุ่มที่มีทักษะการสืบค้นไม่ดี มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มที่สอง นอกจากนี้ นักศึกษาในกลุ่มนี้มักไม่ค่อยสืบค้นข้อมูลอย่างจริงจัง ชอบส่งงานที่ได้จากการค้นคว้าเพียงครั้งเดียว หรือเขียนเพียงรอบเดียวก็ส่งชอบการค้นหาข้อมูลแบบที่มิคำนึงถึงวิธี และมักรู้สึกพอใจกับการค้นหาข้อมูลในสิ่งที่คุ้นเคย

เมื่อเปรียบเทียบสภาวะสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีการศึกษาแตกต่างกันพบว่า นักศึกษาพยาบาลในชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกันมีสภาวะสุขภาพแตกต่างกัน โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีสภาวะสุขภาพแตกต่างจากชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 2 แตกต่างจากชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 3 แตกต่างจากชั้นปีที่ 4 โดยค่าเฉลี่ยของชั้นปีที่ 4 มีมากที่สุด เป็นเพราะว่า นักศึกษาพยาบาลเป็นบุคคลที่อยู่ในสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในเรื่องสุขภาพ ได้รับการศึกษาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพที่เชิงป้องกันโรคและวิธีการรักษา ตลอดจนการพยาบาล นักศึกษาต้องนำความรู้มาใช้ในการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย และมีค่าเฉลี่ยจะสูงขึ้นตามชั้นปี และนอกจากนี้ยังมีรายวิชา พลศึกษาที่จัดให้มีการออกกำลังกายส่งผลต่อการดูแลสุขภาพเพื่อให้มีสุขภาพที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาการใช้สารสนเทศในพยาบาลวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ การค้นคว้าวิจัย และการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hsu, W., Chiang, C. & Yang, S. (2014) ได้ทำการศึกษาวิจัยในประเทศไต้หวัน พบว่าการรับรู้ว่ามีภาวะสุขภาพและมีความคิดเกี่ยวกับสุขภาพพามาจะมีผลให้นักศึกษามีการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์และมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีด้านการกิน ออกกำลังกายและนอนหลับ นอกจากนี้การรู้เท่าทันสื่อสุขภาพออนไลน์มีผลต่อการสร้างพฤติกรรมสุขภาพผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีภาวะสุขภาพที่ดีและเกิดการปฏิบัติอื่นๆที่เป็นผลดีต่อภาวะสุขภาพ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการส่งเสริมการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ

1.1 โครงการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ จากผลการวิจัยที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ และการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพในระดับปานกลาง ดังนั้นเพื่อให้ นักศึกษาได้พัฒนาการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพให้ดียิ่งขึ้น จึงควรจัดให้มีโครงการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบต่างๆ ตามแนวทางการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อตามโครงสร้างสำคัญ 2 ประการ (Celot & Perez Tornero, 2009) คือ ปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

1.1.1 ปัจจัยด้านบุคคล (Personal factors) โดยกิจกรรมต้องคำนึงถึง 1) สมรรถนะของปัจเจกบุคคล (Individual competences) ที่แตกต่างกันในการเข้าถึง การประเมิน การวิเคราะห์ และการสร้างสรรค์สื่อ 2) ความสามารถของบุคคล (personal competence) ในการใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมและคล่องแคล่ว (Use skills) และ การเข้าใจสื่ออย่างมีวิจารณญาณ (Critical understanding) และ 3) ความสามารถทางสังคม (social competence) ได้แก่การมีส่วนร่วม สัมพันธภาพระหว่างการสื่อสาร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับทักษะการใช้สื่อ และการรู้เท่าทันสื่อสุขภาพ

1.1.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental factors) จัดการให้มีสารสนเทศด้านสุขภาพอย่างเพียงพอ (Media availability) ในแต่ละประเภท และบริบทต่างๆ เช่น นโยบาย ประชาสังคม หรือจัดบริบทที่เอื้อต่อการรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy context) เช่นการจัดหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง การจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่พร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

1.2 จัดเป็นรายวิชาบรรจุในหลักสูตร มีจำนวนหน่วยกิต ซึ่งพบว่าปัจจุบันนักศึกษาต้องเรียนรายวิชา สื่อสารและสารสนเทศทางการพยาบาล เป็น 3 หน่วยกิต แต่จัดให้เรียนในปีที่สอง ดังนั้นจึงควรมีการ

ทบทวนลำดับการเรียนรู้ในรายวิชานี้ซึ่งควรเริ่มตั้งแต่ปี 1 เพื่อเป็นการวางพื้นฐานการรู้สารสนเทศที่จำเป็น และ
ควรมีการทบทวนเนื้อหาคำอธิบายรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพสื่อที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นสื่อออนไลน์

1.3 ควรมีการจัดการเรียนการสอนสอดแทรกในรายวิชาเพื่อพัฒนาการใช้สารสนเทศและการรู้เท่า
ทันสื่อสารสนเทศในรายวิชาทางการแพทย์พยาบาลทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลดีจากเนื้อหาหลักการในเสนอ
ไว้ในข้อ 1.1 มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพรายวิชา ทั้งนี้อาจจัดให้มีการสัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับ
อาจารย์ผู้สอนเพื่อสามารถวางแผนกิจกรรมในรูปแบบการบูรณาการในกลุ่มวิชาบางกลุ่มจะช่วยให้การเรียนการ
สอนสามารถพัฒนาความสามารถในการรู้สารสนเทศได้เต็มศักยภาพ

2. ด้านการวิจัย

2.1 การพัฒนาระบบสารสนเทศการเรียนการสอนด้านสุขภาพ

ควรมีการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล
เช่น การผลิตนวัตกรรมทางการแพทย์ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่เข้าถึงง่ายด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีกระบวนการ
เรียนการสอนที่ต้องใช้ความรู้และทักษะและการรู้เท่าทันสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรายวิชาชีพ

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพ และการรู้สารสนเทศ
อิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
ได้แก่ การออกแบบเทคโนโลยี เนื้อหา วิธีการเข้าถึงสื่อประเภทต่างๆ ซึ่งอาจใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้
ข้อมูลเชิงลึกมาสนับสนุนข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ให้ครอบคลุมและใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลรัฐ โตจินดา. (2556). การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ Social network ของนักศึกษามหาวิทยาลัย
เชียงใหม่. (รายงานวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จันทิมา เขียวแก้ว, ทศนีย์ เกริกกุลธร และ ศิริธร ยิ่งแรงเรือง. (2557, ตุลาคม – ธันวาคม) การใช้สื่อสังคม
ออนไลน์ในการศึกษาทางการแพทย์. *วารสารมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 34(4), 219-235.
- บุบผา เมฆศรีทองคำ (2554). การรู้เท่าทันสื่อ: การก้าวทันบนโลกข่าวสาร. *Executive Journal*, 31(1), 117-123.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542, 19 สิงหาคม) ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา. เล่ม 116
ตอนที่ 74 ก หน้า 1 - 23.
- วันวิสาข์ สุทธิบริบาล, แววดา เตชาทวิวรรณ, และ ศศิพิมล ประพินพงศกร. (2554). การใช้สารสนเทศของพยาบาล
วิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารบรรณศาสตร์ มคอ*,
4(2), 43-55.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา*
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555*
- 2559). กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552*.

สืบค้นจาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน. สืบค้นจาก

http://www.onec.go.th/onec_backoffice/uploads/Book/1157-file.pdf

อรทัย วาริสะอาด, นุชรี ตรีโลจน์วงศ์, และ สมชาย วรัญญานุไกร (2557). การรับรู้สารสนเทศสุขภาพของนิสิตสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *วารสารบรรณศาสตร์*. 7(1), 16-23.

อุษา บัณกิ้นส์. (2555). การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ. *สุทธิปริทัศน์*, 26(80), 147-161.

Altbach, P. G. (2007). The underlying realities of higher education in the 21st century. In

Altbach, P. G. and Peterson, P. M., eds. *Higher education in the new century: Global challenges and innovative ideas*. pp. xvii - xxiv. Rotterdam: Sense.

Celot, P., & Perez Tornero, J. M. (2009). *Study on assessment criteria for media literacy: Final report*. Brussels: The European Commission.

Chew, F. (2015) *Can eHealth literacy promote health and bridge the healthcare divide in the United States?* Paper presented at the World Association for Public Opinion Research Conference, Buenos Aires, Argentina, June 2015.

Duncan, V. & Holtsanser, L.. (2012). Utilizing grounded theory to explore the information-seeking behavior of senior nursing students. *Journal of medical Library Association*. 100(1), 20-27.

Eng. T. R. (2001). *eHealth landscape: A terrain map of emerging information and communication technologies in health and health care*. Princeton, NJ: Robert Wood Johnson Foundation.

Ivanitskaya, L., Neter, E., Matingwina, T., & Stephens, M. (2011). eHealth literacy among college students: a systematic review with implications for eHealth education. *Journal of Medical Internet Research*, 13(4), e102.

Hanik, B., & Stellefson, M. (2011). E-health literacy competencies among undergraduate health education students: A preliminary study. *International Electronic Journal of Health Education*, 14, 46–58.

Hsu, W., Chiang, C. & Yang, S. (2014). The Effect of Individual Factors on Health Behaviors Among College Students: The Mediating Effects of eHealth Literacy. *Journal of Medical Internet Research*, 16(12), e287. doi:10.2196/jmir.3542

- Kheokao, J., Yingrengreung, S., Krirkgulthorn, T., Panidkult, K., and Wareewan, S. (2015) Media Use of Nursing Students in Thailand. Paper Presented at 4th International Symposium on Emerging Trends and Technologies in Libraries and Information Sciences (ETTLIS 2015), January 6-8, 2015, held at Jaypee Institutes of Information Technology, Uttar Pradesh, India.
- Martens, H. (2010). Evaluating Media Literacy Education: Concepts, Theories and Future Directions. *The National Association for Media Literacy Education's Journal of Media Literacy Education*, 2(1), 1-22.
- National League for Nursing. (2016). *Informatics education toolkit*. Retrieved from www.nln.org/facultyprograms/facultyresources/index.htm
- Nattawadee Boonwattanopas. (2016). Use of Online Social Media and eHealth Literacy of Urban Youth in Phuket Province, Thailand. *EAU Heritage Journal Science and Technology*, 10(1), 48-62.
- Neter, E & Brainin, E. (2012). eHealth literacy: Extending the digital divide to the realm of health information. *Journal of Medical Internet Research*, 14(1): e19
- Norman, C. D. & Skinner, H. A. (2006a). eHealth Literacy: Essential skills for consumer health in a networked world. *Journal of Medical Internet Research*, 8(2), 9.
- Norman, C. D. & Skinner, H. A. (2006b). EHEALS: The eHealth literacy scale. *Journal of Medical Internet Research*, 8(1), 27.
- Nutbeam, D. (2008). The evolving concept of health literacy. *Social Science & Medicine*, 67, 2072-2078.
- Park, H., & Lee, E. (2015). Self-reported eHealth literacy among undergraduate nursing students in South Korea: A pilot study. *Nurse Education Today*, 35, 408-413.
- Ratzan, S. C., Parker, R. M. (2000). Introduction. In C. R. Selden, M. Zorn, S. C. Ratzan, & R. M. Parker (Eds.) *National Library of Medicine Current Bibliographies in Medicine: Health Literacy*. Bethesda, MD: National Institutes of Health, U.S. Department of Health and Human Services.
- Stellefson, M., Hanik, B., Chaney, B., Chaney, D., Tennant, B. & Chavarria, E. A. (2011). eHealth literacy among college students: A systematic review with implications for eHealth education. *Journal of Medical Internet Research*, 13(4), 102
- Stellefson, M., Hanik, B., Chaney, D., and Tennant, B (2012). Analysis of eHealth search perspectives among female college students in the health professions using Q methodology. *Journal of Medical Internet Research*, 14(2), e60
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row..

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปีและโดยรวม

การรู้สารสนเทศ	ปี 1			ปี 2			ปี 3			ปี 4t			Total		
	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ
1) ทักษะในการประเมินสารสนเทศสุขภาพ อ้างอิงจากการค้นหาสารสนเทศในหัวข้อที่เกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์ ที่ท่านเคยทำก่อนหน้านี้ ท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้ระดับใด*															
“ ท่านรู้สึกสับสนในระหว่างที่กำลังสืบค้นข้อมูล”	2.85	0.539	มาก	2.91	0.649	มาก	2.90	0.673	มาก	2.87	0.712	มาก	2.88	0.644	มาก
“ท่านคิดว่า สารสนเทศที่ค้นมาได้นั้นเข้าใจยาก”	2.65	0.623	ปก	2.67	0.703	ปก	2.73	0.734	ปก	2.66	0.746	ปก	2.67	0.700	ปก
มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันโรคมะเร็ง ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันมาก จนไม่รู้ว่าจะทำตาม ข้อเสนอแนะในเรื่องใดได้บ้าง	2.80	0.637	ปก	2.81	0.651	มาก	2.79	0.697	ปก	2.80	0.747	ปก	2.80	0.685	ปก
ภาพรวมทักษะการประเมินสารสนเทศสุขภาพ	2.77	0.600	ปก	2.80	0.668	ปก	2.81	0.701	มาก	2.78	0.735	ปก	2.78	0.676	ปก
2) ความเชื่อถือได้ของสารสนเทศด้านสุขภาพหรือข้อมูลด้านการแพทย์ที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน*															
- สื่อหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร	2.81	0.760	มาก	2.76	0.787	ปก	2.62	0.901	ปก	2.70	0.846	ปก	2.73	0.821	ปก
- สื่อวิทยุ	2.60	0.719	ปก	2.58	0.746	ปก	2.45	0.749	ปก	2.50	0.765	ปก	2.54	0.747	ปก
- สื่อโทรทัศน์	2.76	0.796	ปก	2.75	0.832	ปก	2.62	0.881	ปก	2.68	0.839	ปก	2.71	0.834	ปก
ภาพรวม	2.72	0.758	ปก	2.70	0.788	ปก	2.56	0.843	ปก	2.63	0.817	ปก	2.66	0.801	ปก
8. ความเชื่อมั่นว่าจะได้รับคำแนะนำหรือ สารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพหรือการแพทย์ เมื่อท่านต้องการใช้**	3.23	0.620	ปก	3.23	0.621	ปก	3.25	0.579	ปก	3.31	0.676	ปก	3.26	0.631	ปก
9. ความเชื่อมั่นว่าท่านมีความสามารถที่จะดูแล สุขภาพของตนเองได้เป็นอย่างดี**	3.36	0.712	ปก	3.47	0.729	มาก	3.50	0.723	มาก	3.59	0.789	มาก	3.48	0.746	มาก

*ทักษะในการประเมินสารสนเทศสุขภาพ และความเชื่อถือได้ของสื่อสารสนเทศด้านสุขภาพ

น้อยที่สุด (1.00-1.60) น้อย (1.61-2.20) ปานกลาง (2.21-2.80) มาก (2.81-3.40) มากที่สุด (3.41-4.00)

**ความเชื่อมั่นต่อการได้รับสารสนเทศด้านสุขภาพ และการดูแลสุขภาพตนเองได้เป็นอย่างดี

น้อยที่สุด (1.00-1.80) น้อย (1.81-2.60) ปานกลาง(2.61-3.40) มาก (3.41-4.20) มากที่สุด (4.21-5.00)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเนื้อหาที่ทำการการสับสนในแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปีและโดยรวม

เนื้อหาที่ทำการการสับสน	ปี 1			ปี 2			ปี 3			ปี 4			ภาพรวม		
	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ
1. เรื่องเกี่ยวกับเชื้อโรค	3.12	0.614	มาก	3.51	0.590	มส	3.66	0.514	มส	3.63	0.550	มส	3.46	0.615	มส
2. รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีสุขภาพ สมบูรณ์	3.07	0.669	มาก	3.19	0.646	มาก	3.30	0.617	มาก	3.23	0.621	มาก	3.19	0.645	มาก
3. การใช้ยารักษาโรค	2.97	0.722	มาก	3.50	0.643	มส	3.63	0.597	มส	3.55	0.592	มส	3.38	0.698	มาก
4. วิธีการรักษาโรค	3.08	0.664	มาก	3.54	0.577	มส	3.60	0.612	มส	3.58	0.580	มส	3.43	0.649	มส
5. ผู้ให้บริการการดูแลสุขภาพ	2.83	0.714	มาก	3.25	0.649	มาก	3.31	0.682	มาก	3.26	0.654	มาก	3.14	0.704	มาก
6. องค์กรที่ก่อตั้งโดยผู้ป่วย/เคยป่วยเป็น โรคนั้นๆ	2.38	0.799	ปก	2.72	0.836	ปก	2.88	0.846	มาก	2.84	0.734	มาก	2.69	0.823	ปก
7. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับ ภาวะสุขภาพ	2.47	0.769	ปก	2.88	0.727	มาก	2.91	0.753	มาก	2.92	0.754	มาก	2.78	0.777	ปก
8. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนทางสุขภาพ (Peer group)	2.65	0.879	ปก	2.83	0.917	มาก	2.88	0.844	มาก	2.90	0.855	มาก	2.81	0.880	มาก
ภาพรวม	2.82	0.729	มาก	3.18	0.698	มาก	3.27	0.683	มาก	3.24	0.668	มาก	3.11	0.724	มาก

ระดับการสับสนเนื้อหาแต่ละประเภท น้อยที่สุด (1.00-1.60) น้อย (1.61-2.20) ปานกลาง (2.21-2.80) มาก (2.81-3.40) มากที่สุด (3.41-4.00)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปีและโดยรวม

การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ	ปี 1			ปี 2			ปี 3			ปี 4			ภาพรวม		
	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ
1. ฉันรู้วิธีการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่เป็นประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต	4.06	0.755	มาก	4.29	0.641	มส	4.38	0.603	มส	4.44	0.588	มส	4.29	0.671	มส
2. ฉันรู้วิธีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพของฉัน	4.19	0.725	มาก	4.35	0.616	มส	4.42	0.633	มส	4.50	0.583	มส	4.36	0.654	มส
3. ฉันรู้ว่าทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพอะไรบ้างบนอินเทอร์เน็ต	3.84	0.756	มาก	4.10	0.708	มาก	4.27	0.647	มส	4.28	0.653	มส	4.11	0.721	มาก
4. ฉันรู้ว่าจะค้นหาทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่เป็นประโยชน์จากแหล่งใดบ้างที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต	3.88	0.742	มาก	4.17	0.654	มาก	4.32	0.634	มส	4.36	0.584	มส	4.17	0.687	มาก
5. ฉันรู้วิธีที่จะใช้สารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่ค้นพบจากอินเทอร์เน็ตให้เป็นประโยชน์กับตัวฉันได้	4.14	0.686	มาก	4.27	0.598	มส	4.38	0.603	มส	4.43	0.581	มส	4.30	0.631	มส
6. ฉันมีทักษะที่จำเป็นในการประเมิน ทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่ค้นหาได้จากอินเทอร์เน็ต	3.74	0.755	มาก	4.06	0.656	มาก	4.25	0.643	มส	4.27	0.623	มส	4.06	0.709	มาก
7. ฉันสามารถจำแนกได้ว่าทรัพยากร สารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพที่ค้นได้จากอินเทอร์เน็ต เรื่องใดมีคุณภาพสูงหรือ เรื่องใดมีคุณภาพต่ำ	3.75	0.769	มาก	4.11	0.695	มาก	4.23	0.668	มส	4.27	0.632	มส	4.08	0.726	มาก
8. ฉันมีความรู้สึกมั่นใจที่จะนำสารสนเทศที่ค้นได้จากอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพของฉัน	3.82	0.758	มาก	4.04	0.666	มาก	4.15	0.709	มาก	4.19	0.660	มาก	4.04	0.716	มาก
ภาพรวม	3.93	0.743	มาก	4.18	0.654	มาก	4.30	0.643	มส	4.34	0.613	มส	4.18	0.689	มาก

ระดับการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ น้อยที่สุด (1.00-1.80) น้อย (1.81-2.60) ปานกลาง(2.61-3.40) มาก (3.41-4.20) มากที่สุด (4.21-5.00)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการประเมินสภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปีและโดยรวม

สภาวะสุขภาพ	ปี 1			ปี 2			ปี 3			ปี 4			Total		
	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ
1.ด้านสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ ช่วยเหลือตนเองได้ และไม่มีโรคเจ็บป่วย เรื้อรัง	7.88	1.505	มาก	8.17	1.376	มาก	8.05	1.407	มาก	8.45	1.249	มากที่สุด	8.15	1.401	มาก
2.ด้านสุขภาพจิตและความพึงพอใจในชีวิต และการจัดการปัญหาชีวิต	7.75	1.621	มาก	7.91	1.604	มาก	7.97	1.478	มาก	8.56	1.310	มากที่สุด	8.07	1.539	มาก
3.ด้านพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและเสริม ต่อสุขภาพที่เหมาะสม	7.52	1.514	มาก	7.51	1.536	มาก	7.34	1.598	มาก	7.69	1.456	มาก	7.54	1.521	มาก
4.ด้านโอกาสได้รับสื่อที่เอื้อต่อสุขภาพและ คุณธรรมและสามารถเลือกสื่อได้เหมาะสม	7.75	1.472	มาก	7.97	1.363	มาก	8.05	1.428	มาก	8.25	1.261	มากที่สุด	8.00	1.390	มาก
โดยรวม	7.72	1.528	มาก	7.89	1.470	มาก	7.85	1.478	มาก	8.24	1.319	มากที่สุด	7.94	1.463	มาก

ระดับสภาวะสุขภาพ

ดิน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-2.80) ดิน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.81-4.60) ดีปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 4.61-6.40) ดีมาก (ค่าเฉลี่ย 6.41-8.20) ดีมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 8.21-10.00)